

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003084

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-09-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юнусова Саидабону Ілхомжон кизи

2. Saidabonu I. Yunusova

Кваліфікація: д.філософ, 222

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 226

Назва наукової спеціальності: Фармація, промислова фармація

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОНП 48393 (фармація, промислова фармація)

Дата захисту: 03-09-2024

Спеціальність за освітою: Фармація, промислова фармація

Місце роботи здобувача: Одеський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010801

Місцезнаходження: Валіховський провулок, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ41.600.039

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010801

Місцезнаходження: Валіховський провулок, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010801

Місцезнаходження: Валіховський провулок, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.31.29.11, 76.31.29.07, 76.31.30

Тема дисертації:

1. Фармакологічні властивості екстракту трави якірців сланких при експериментальному простатиті
2. Pharmacological properties of the extract of the grass of the slanky grass in experimental prostatitis

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена дослідженню фармакологічних властивостей та експериментальному обґрунтуванню доцільності застосування густого екстракту трави якірців сланких при експериментальному хронічному простатиті. На моделі гострого ексудативного карагінінового запалення у щурів була виявлена виразна протизапальна дія ГЕЯС, яка збільшується в діапазоні доз від 50 мг/кг до 150 мг/кг. Подальше підвищення дози до 200 мг/кг суттєво не посилює протизапальні властивості цього фітозасобу. Антифлогістична активність ГЕЯС в дозах від 100 мг/кг до 200 мг/кг була співставна з аналогічним ефектом диклофенаку натрію в дозі 8,0 мг/кг, що вказує на високу здатність ГЕЯС в зазначених дозах пригнічувати активність циклооксиганази передусім за рахунок негативного впливу на виділення ранніх медіаторів запалення - біогенних амінів, таких як гістамін і серотонін, а також в меншій мірі, за рахунок пригнічення синтезу прозапальних простагландинів на більш пізніх етапах експерименту. Також встановлена здатність ГЕЯС в дозах від 50 до 200 мг/кг до пригнічення зимозанового запалення, яка максимально фіксується на початкових етапах (1 година) після введення цього флогогену, що вказує на його здатність гальмувати

ліпоксигеназний шлях метаболізму арахідонової кислоти. За виразністю цього гальмуючого впливу у першу годину запалення ГЕЯС не поступається перед класичним блокатором 5-ЛО корвітином в дозі 10 мг/кг і переважає аналогічний ефект диклофенаку натрію в дозі 8 мг/кг. На моделі формалінового запалення, яка відображає деструкцію мембранних білків, ГЕЯС в дозах від 100 до 200 мг/кг виявив значну антиексудативну та мембраностабілізуючу активність, яка за своєю виразністю фактично не поступається перед диклофенаком натрію (8 мг/кг) і переважає корвітин (10 мг/кг). На моделі оцтовокислих корчів у мишей ГЕЯС в найбільш ефективній дозі 150 мг/кг за анальгетичною активністю дещо поступався перед відповідним ефектом диклофенака натрію, але більш ніж удвічі перевершував за цим критерієм фітозасіб порівняння пепонен в дозі 100 мг/кг, що вказує на периферичні механізми його знеболювальної дії. Таким чином підтверджено, що ГЕЯС в різних дозах – від 50 мг/кг до 200 мг/кг володіє виразними антиексудативними властивостями, які пов'язані у першу чергу з їхнім гальмівним впливом на вивільнення біогенних амінів, пригніченням ліпоксигенази та зменшенням деструкції мембранних білків, а також у меншій мірі – з пригніченням активності циклооксигенази. Збільшення дози ГЕЯС в діапазоні від 100 мг/кг до 200 мг/кг не супроводжується більш значним зростанням протизапальної активності фітозасобу, проте найбільш виразна анальгетична дія ГЕЯС на моделі оцтовокислих корчів була зафіксована саме в дозі 150 мг/кг. Очевидно, що ця доза й була обрана для подальших досліджень, оскільки забезпечувала максимальний протизапальний і анальгетичний ефект. Встановлено, що ГЕЯС в дозі 150 мг/кг спричиняє антиальтеративну і ранозагоювальну дію на площинні асептичні рани шкіри у щурів. За виразністю антиальтеративної дії, яка оцінювалась за показником повного закриття ранового дефекту, ГЕЯС в дозі 150 мг/кг переважає препарат порівняння корвітин в дозі 10 мг/кг в 1,5 рази і скорочує удвічі термін епітелізації рани порівняно з нелікованими тваринами. В еквівалентних дозах (8 мкг/мл) цей фітозасіб поступається перед α -токоферолом, в дозі 15 мкг/мл антиоксидантна активність ГЕЯС і α -токоферолу (8 мкг/мл) є співзмірною, а в дозі 20 мкг/мл ГЕЯС має потужніший антиокиснювальний потенціал, ніж у α -токоферолу у 1,51 рази ($P < 0,05$). Це вказує на наявність у ГЕЯС прямої дозозалежної антиоксидантної

2. The dissertation is devoted to the study of pharmacological properties and experimental substantiation of the expediency of using a thick extract of the slanky grass in experimental chronic prostatitis. In the model of acute exudative carrageenan inflammation in rats, a pronounced anti-inflammatory effect of the thick extract of *Tribulus terrestris* L. was found, which increases in the dose range from 50 mg/kg to 150 mg/kg. A further increase in the dose to 200 mg/kg does not significantly increase the anti-inflammatory properties of this phytonutrient. The antiphlogistic activity of the thick extract of *Tribulus terrestris* L. in doses from 100 mg/kg to 200 mg/kg was comparable to the similar effect of sodium diclofenac in a dose of 8.0 mg/kg, which indicates the high ability of the thick extract of *Tribulus terrestris* L. in the indicated doses suppress the activity of cyclooxygenase primarily due to the negative effect on the release of early mediators of inflammation - biogenic amines, such as histamine and serotonin, and to a lesser extent, due to the inhibition of the synthesis of pro-inflammatory prostaglandins at later stages of the experiment. The ability of the thick extract of *Tribulus terrestris* L. in doses from 50 to 200 mg/kg to inhibit zymosan inflammation was also established, which is maximally fixed at the initial stages (1 hour) after the introduction of this phlogogen, which indicates its ability to inhibit the lipoxigenase pathway of arachidonic acid metabolism. In terms of the expressiveness of this inhibitory effect in the first hour of inflammation, the thick extract of *Tribulus terrestris* L. is not inferior to the classic 5-lipoxygenase blocker corvitin at a dose of 10 mg/kg and prevails over the similar effect of diclofenac sodium at a dose of 8 mg/kg. On the model of formalin inflammation, which reflects the destruction of membrane proteins, the thick extract of *Tribulus terrestris* L. in doses from 100 to 200 mg/kg showed significant anti-exudative and membrane-stabilizing activity, which in its expressiveness is actually not inferior to diclofenac sodium (8 mg/kg) and Corvitin (10 mg/kg) prevails. In the model of acetic acid cramps in mice, the thick extract of *Tribulus terrestris* L. in the most effective dose of 150 mg/kg was slightly inferior to the corresponding effect of diclofenac sodium in terms of analgesic activity, but it was more than twice superior in terms of this criterion to the comparative phyto remedial peponene in a dose of 100 mg/kg, which indicates the peripheral mechanisms of its analgesic action. Thus, it was confirmed that the thick extract of *Tribulus terrestris* L. in different doses - from 50 mg/kg to 200 mg/kg has pronounced anti-

exudative properties, which are primarily related to their inhibitory effect on the release of biogenic amines, inhibition of lipoxygenase and reduction destruction of membrane proteins, as well as, to a lesser extent, inhibition of cyclooxygenase activity. An increase in the dose of the thick extract of Tribulus terrestris L. in the range from 100 mg/kg to 200 mg/kg is not accompanied by a more significant increase in the anti-inflammatory activity of the phytosanitary agent, however, the most pronounced analgesic effect of the thick extract of Tribulus terrestris L. on the model of acetic acid cramps was recorded precisely at a dose of 150 mg/kg. Diclofenac sodium does not have an antialtering effect and slows down the healing of a dermatome aseptic wound. At the same time, during the treatment of cut aseptic wounds, it was established that their healing was more complete in animals that received a thick extract of Tribulus terrestris L. in a dose of 150 mg/kg. The study of the antiproliferative activity of phyto remedies on the model of cotton wool granuloma in rats revealed the ability

Державний реєстраційний номер ДіР: 0111U010177

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Юнусова С. І., Рожковський Я.В., Приступа Б.В., Богату С.В. Простатопротекторна дія густого екстракту якріців сланких на моделі кріотравми передміхурової залози у щурів. Фітотерапія. Часопис.2022.№3.С.78-85
- Юнусова С. І. Вивчення антиальтеративної, репаративної та антипроліферативної дії густого екстракту якріців сланких в експерименті. Фітотерапія. Часопис.2022.№4.С.97-103
- Юнусова С.І., Рожковський Я.В. Антиоксидантні властивості густого екстракту якріців сланких за умов *in vitro* та *in vivo*. Фармакологія та лікарська токсикологія. 2023.Т.17,№2.С.115-124
- Yunusova, S., Rozhkovskiy, Ya., Pristupa, B., Bohatu, S. (2023) Study of the anti-inflammatory properties of the thick extract of Tribulus terrestris. Ceska Slov. Farm. 2023 Fall; 72(4):184-189. English. (Scopus, Q3) PMID: 37805264

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0111U010177

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рожковський Ярослав Володимирович
2. Yaroslav V. Rozhkovsky

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3650-970

Додаткова інформація:**Повне найменування юридичної особи:** Одеський національний медичний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02010801**Місцезнаходження:** Валіховський провулок, буд. 2, Одеса, 65082, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України**Ідентифікатор ROR:****VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кіреєв Ігор Володимирович

2. Ihor V. Kireiev

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-5413-9273**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний фармацевтичний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02010936**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 53, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Марчишин Світлана Михайлівна

2. Svitlana M. Marchyshyn

Кваліфікація: д.фарм.н., професор, 14.03.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-9585-1251**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України**Код за ЄДРПОУ:** 02010830**Місцезнаходження:** Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бречка Наталія Михайлівна
2. Nathalia M. Brechka

Кваліфікація: д. б. н., професор, 14.01.14

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6132-9705

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012131

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 10, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Унгурян Ліана Михайлівна
2. Liana M. Unguryan

Кваліфікація: д. фармацевт. н., проф., професор, 15.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5391-9676

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010801

Місцезнаходження: Валіховський провулок, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кресюн Валентин Йосипович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кресюн Валентин Йосипович

